

Rigsdagstidende.

1851.   Forhandlingerne paa Folkethinget.   № 308.

Anden Session.

81de Møde.

Loverdagen den 1ste Februar.
(Fortsat.)

Minister **Clausen** (fortsat): Vi have ved Overgangen fra Enevoldsregjeringen til den constitutionelle Forfatning, fundet os bebyrdede med Adskilligt af Bygninger og andet Tilhørende, hvor Kostbarheden er større end det sande Værd, og som har været mere beregnet paa en kostbar Husholdnings Glæde end paa Folkets Læve; dette bør ved Leilighed søges afhændet, og hermed ere vi allerede paa god Veie. Men vi maae ikke glemme, at vi ogsaa fra vore Konger have modtaget en Arv af anden og bedre Art, storartede Samlinger og Anlæg, der bidrage deres til at give Danmark en særegen Betydning i Norden, der, ligesom de ere aabne og tilgængelige for det hele Folk, saaledes ogsaa paa mange Maader virke forædlende og uddannende paa det hele Folkeliv. Ogsaa her kan det oekonomiske Krav visseelig gjøres gjældende; der kan anvendes en forstandig Omhu paa at gjøre Bestyrelse og Forvaltning saa lidet bekoftelig som muligt, ved Siden af Omhu for at gjøre dem saa offentlige og folkelige som muligt. Men, hvad der ikke bør kunne tænkes paa, nu da disse Arvedele ere gaaede over fra at være Kronens Eiendom til at blive Statens Eiendom, er: at opgive dem, at undrage dem den fornødne Pleie, at give dem hen til Forsald og langsom Undergang.

Hensigten med den forlangte Forhøielse er, som vi have hørt af min Collegas, Indenrigsministerens Foredrag, navnlig Vedligeholdelsen af Fredensborg Slotshave. Jeg vil tillade mig at erindre om, at der her er Tale ikke blot om det meest storartede Anlæg i den skønne Havekunst, men om et Anlæg, som jeg

troer kan maale sig med de ypperste Anlæg i denne Art; jeg taler her ikke efter eget Skjøn, men Fremmede, som havde seet meget Skjont, have yttret, at Fredensborg Slotshave behøvede kun at ligge paa den store europæiske Veie, for at have europæisk Navnkundighed (Tscherning: Og for at passe!). Spørgsmaalet er nu om, enten at lade et saadant Anlæg, hvor Kunstforstandighed og ædel Kunstfands har virket sammen med den danske Naturs Skjønhed i dens hele Dygtighed, et Anlæg, som er beliggende i Sjællands skønneste Egn, hvortil der valsefartes fra den hele Omegn, som med Lethed kan besøges fra Hovedstaden, som hører til de Seeværdigheder, fremmede Rejsende, hvis Antal bestandig forøges, ikke let lade useet, enten at lade dette Anlæg forfalde — thi, uagtet hvad en æret Rigsdagsmand nylig har erindret, troer jeg, at et saadant Anlæg maa siges at ville forfalde fra den Dag, Haveanlægget blev lagt ind under Forstænsenets industrielle Cultur — eller at bevilge en tarvelig Sum til dette Anlægs Vedligeholdelse. Den Dekonomie, som mener, at der, ved at nægte denne Sum, vil blive vundet og ikke tabt, troer jeg ikke er den rette, og det er mit Haab, at den ikke vil gjøre sig gjældende her i Salen.

Jeg vil tillade mig hertil at knytte en Bemærkning af en noget almindeligere Natur. Det er en Tanke, som de fleste ligesom jeg vistnok nødtigt ville opgive, at der med det danske Folks Indtræden i den politiske Frihedstilstand bør følge og ogsaa vil følge et friere, livfuldere Opsving af Alt, hvad der hidtil har rørt sig af indre Liv i Folket, hvad der har givet Folket Kraft, givet det Værd og Anseelse (Tscherning: Værd!!!). Man har hidtil været tilbøielig til at indrømme, at vore Frembringelser i Videnskab, Digtekunst og i enhver